

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Illustre hujus instituti exemplum extat apud Cyprianum in causa quorundam Clericorum Africanorum. Causa illic audiri debet ubi crimen est admissum, quòd illic commodiùs haberi possint & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

LIBER SEPTIMVS.

CAPVT PRIMVM.

Synopsis.

I. Necessitas agendi de depositione Episcoporum, quod ea materia indiligenter admodum tractata sit, quamvis magni momenti esse videatur.

II. Episcopos veteri Ecclesia instituit in principibus urbibus uniuscujusque regionis. Rerum omnium confirmatio tributa Episcopo metropoleos, ita tamen ut eas componeret cum consilio coepiscoporum suorum. Itaque iudicia ecclesiastica uniuscujusque provinciae, suprema auctoritatis erant, nec ab eis provocare licebat.

III. Illustre hujus instituti exemplum extat apud Cyprianum in causa quorundam Clericorum Africanorum. Causa illic audiri debet ubi crimen est admissum, quod illic commodius haberi possint & accusatores & testes.

IV. In causa Basilidis & Martialis Episcoporum Hispania consultus Cyprianus respondit obtinere debere sententiam Synodi provinciae Baeticae, quae Episcopos illos deposuerat, & alios in eorum locum

substituerat, neque habendam rationem communionis illis à Stephano impensa.

V. At in causa Marciani Episcopi Arelatensis, haereseos jam damnatae sectatoris, scribit Cyprianus eum sententiam accipere debere, non dicere, ac propterea deponendum. Egregia regula à Cypriano proposita, si quis haeresim facere & gregem Christi lacerare tentaverit.

VI. Magnifica sunt Cypriani verba ad Stephanum Papam scribentis. Resoluntur Novatores, qui ea in adversum trahunt. Notatur illustrissimus Cardinalis Perronius, qui ex hoc Cypriani loco colligit jus deponendi Episcopos pertinere ad solum Pontificem Romanum.

VII. Necessaria fuit illa loci Cypriani explicatio, ut & nostrorum & adversariorum sententia de hoc loco rectius ad veritatem redigi posset. Referuntur deinde Cypriani verba.

I. **I**NTER varias ac multiplices difficultates quae in explicanda veteri Ecclesiae disciplina occurrunt nulla indiligentius tractata est quam ea quae de Episcoporum depositione agit; cum tamen illa vel inter praecipuas referenda sit. Nam hinc Innocentij III. effatum, qui scribit materiam hanc jure divino sedi apostolicae reservatam esse, obstat ne Canonici Iuris interpretes, isque qui aetate nostra de fide controversiis tractant, ad contrarias se cogitationes convertant. Illinc vero laici non accedunt ad investigationem rerum in hac materia definitarum, quod illae nullius sint usus in foro. Attamen multum refert altius scrutari quae fuerit veteris Ecclesiae praxis, ut noscamus quamnam jurisdictio sit competens ad castiganda Episcoporum peccata, quae ali-

quo modo impunita dimituntur ob confusionem hujus controversiae.

II. Verum ut melius intelligere possimus ordinem jurisdictionis episcopalis, necesse est ut in antecessum statuamus Ecclesiam in initio se ad civilem Romani Imperij dispositionem accommodasse, Episcoposque propterea constituisse in principibus urbibus uniuscujusque regionis, primum vero locum & rerum omnium confirmationem tribuisse Episcopo metropoleos provinciae cum consilio collegarum suorum. Ordinationes itaque Episcoporum & iudicia ecclesiastica fiebant à synodo cujusque provinciae cum auctoritate Metropolitanis, adeo ut non liceret provocare à iudicio lato in synodo provinciae.

III. Illustre hujus instituti exemplum extat apud Cyprianum, qui Episcopus Carthaginensis erat, & caput provinciae Africa-

Cyprianus lib. 4.
p. 45.

na; quæ tum, præter provinciam Carthaginensem, complectebatur etiam Numidiam & duas Mauritanias. *Sed quoniam latius fusa est nostra provincia*, inquit, *habet enim Numidiam & Mauritanias duas sibi coherentes*. Cyprianus ergo cum ex sententia Concilij sui à sua communione rejecisset quosdam Clericos & quendam pseudoepiscopum hæreticorum, irascitur adversus Cornelium Episcopum Romanum, quod cum illi Romam accessissent, hæsitasset aliquantulum Pontifex an eos in communionem suam reciperet. Hanc ob rem Cyprianus apud Cornelium apertè edisserit jura Episcoporum uniuscujusque provinciae, quæ in eo versantur, ut ad eos pertineat discussio judiciumque causarum, & regimen gregis, rationem administrationis suæ Deo reddituros, neque licere Romam aliòve appellare. neque enim minorem esse auctoritatem Episcoporum Africanorum quam reliquorum. damnatos porro, si ad Cyprianum accedere voluerint, auditurum se lubenter, & poenitentiam eorum amplexurum, si crimine ullo fuerint involuti. *Post ista*, inquit Cyprianus, id est, post damnationem suam & schisma, *navigare audent, & ad Petri cathedram & Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, à profanis & schismaticis literas ferre*. *Infrà: Nam cum statutum sit omnibus nobis, & æquum sit pariter ac justum, ut uniuscujusque causa illic audiatur ubi est crimen admissum, & singulis pastoribus portio gregis sit adscripta quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui actus Domino redditurus, oportet utique eos quibus presumus non circumcursare, nec Episcoporum concordiam coherentem sua subdola & fallaci temeritate collidere, sed agere illic causam suam ubi & accusatores habere & testes sui criminis possint; nisi si paucis desperatis & perditis minor esse videtur auctoritas Episcoporum in Africa constitutorum, qui jam de illis judicaverunt. Infrà: Iam causa eorum cognita est, jam de eis dicta sententia est. Infrà: Si judicium nostrum voluerint experiri, veniant. Denique si qua illis excusatio & defensio potest esse, videamus quem habeant satisfactionis suæ sensum, quem asserant poenitentiae fructum.*

Vide lib. 4. cap. 5.
§. 10.

I V. Ei fundamento nixus idem Cyprianus, ab Episcopis Hispaniæ consultus in causa Basilidis & Martialis Episcoporum, qui depositi fuerant ob crimen idololatriæ ab Episcopis provinciæ Bæticæ, (quæ tum complectebatur civitates Legionensem, Asturicensem, & Emeritensem) quique Stephanum Papam fallentes gestæ rei ac tacitæ veritatis ignarum, ab eo se in communionem recipi obtinuerant, consultus in-

quam Cyprianus respondit debere Episcopos Hispanos primo judicio firmiter adherere, quandoquidem depositio facta erat ob justam causam aliique Episcopi ordinati erant ab Episcopis provinciæ in loco depositorum.

V. Suprema illa auctoritas Conciliorum provincialium in judiciis faciendis non impediabat communicationem Episcoporum diversarum provinciarum, qui se mutuo juvabant adversus hostes Ecclesiæ. Sed præcipuè emicuit vetustis illis temporibus exemplia quædam ac principalis sollicitudo Ecclesiæ Romanæ in decernendis cum consilio aliarum synodorum provincialium remediis adversus schismata & hæreses. Constat id ex sententia damnationis prolata adversus Novatianum, auctorem schismatis & hæreseos Novatianorum: qui damnatus fuit in Synodis Romana, Italica, & Africana, ut scribunt Hieronymus & Eusebius, & ab Episcopis totius orbis; *per totam orbem à sacerdotibus Dei absento*, ut ait Cyprianus. Marcianus Episcopus Arelatensis se factioni Novatiani adjunxerat. Episcopus Lugdunensis Faustinus & collegæ ejus, cum intelligerent suæ jurisdictioni non subjacere Marcianum, eò quod in aliena provincia Episcopus esset, in Narbonensi nimirum, Stephanum Papam & Cyprianum per epistolas consuluerunt quid facti opus esset. Agebatur de hæresi jam damnata. Ideo quæ Cyprianus ait communem causam esse omnium Episcoporum, neque opponi posse discretionem provincialium. *Idcirco enim*, inquit, *copiosum est corpus Sacerdotum concordie mutua glutino atque unitatis vinculo copulatum, ut si quis ex collegio nostro hæresim facere & gregem Christi lacerare & vastare tentaverit, subveniant ceteri, & quasi pastores utiles & misericordes, qui oves dominicas in gregem colligant. Unde concludit deponendum esse Marcianum, qui jam ab universis Episcopis damnatus erat, nimirum in persona Novatiani. Ex quibus cum Marcianus esse cæperit, & se Novatiano conjungens, adversarius misericordiæ & pietatis extiterit, sententiam non dicat, sed accipiat; nec sic agat quasi ipse judicaverit de collegio Sacerdotum, cum ipse sit ab universis Sacerdotibus judicatus.*

VI. Quoniam verò Cyprianus in epistola superius laudata agnoverat primatum Ecclesiæ Romanæ, dicens eam esse Petri cathedram & Ecclesiam principalem unde unitas sacerdotalis exorta est, hanc primatum prerogativam Stephano Papæ conservat, dum eum monet ut literas ad Episcopos in Galliis constitutos scribat ne ulterius Marcianum eo prætextu tolerent quod nondum Romæ